

SZERB KÖZTÁRSASÁG
OKTATÁSI, TUDOMÁNYÜGYI ÉS TECHNOLÓGIAI FEJLESZTÉSI MINISZTERIUM, SZERB
BIOLÓGIAI TÁRSASÁG

BIOLÓGIA TESZT AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁK VII. OSZTÁLYA SZÁMÁRA
Községi verseny, 2017.3.5.

Kód: _____

Karikázd be a helyes válasz előtti betűt!

1. Golyvát idéz elő:

- 1) a hangszalagok gyulladása,
- 2) a légzőszervek fertőzöttsége,
- 3) a pajzsmirigy működésének zavarai,
- 4) a légutak nem teljes elzáródása nyeléskor.

2. Lazarostos kötőszövet építi:

- 1) a bőralját,
- 2) az irha rétegét,
- 3) a felhám élő rétegét,
- 4) felhám szarúréttegét.

3. Az izomsejtek kromoszómái megtalálhatók a:

- 1) lizozómában,
- 2) Golgi-készülékben,
- 3) mitokondriumban,
- 4) sejtmagban.

4. Közvetlenül a gerincvelő mellett található a:

- 1) keményhártya,
- 2) lágyhártya,
- 3) agy-gerincvelői folyadék,
- 4) pókhálóhártya.

5. Mária 13 éves. Rendszeresen sportol és odafigyel a megfelelő táplálkozásra, az elmúlt 2 hónapban mégis változásokra lett figyelmes. Megnőtt 1 cm-t, 15 kg gyarapodott a súlya. Az edzések során könnyen elfárad, lassú a pulzusa és folyton fázik. Mi okozhatja ezeket a változásokat?

- 1) A pubertáskor kezdete, és a pubertáskor elmúltával elmúlnak.
- 2) Túlságosan kimerítőek az edzések, ezért abba kell hagynia a sportolást.
- 3) A pajzsmirigy nem megfelelő működése okozza, és orvosi ellátást igényel.
- 4) Az új sportklubba való átigazolással járó stressz okozza, ami az új klubba való beilleszkedése után elmúlik.

6. Ha az állítás igaz, karikázd be az I, ha hamis, a H betűt!

1) Az ügyes ember (<i>Homo habilis</i>) elsőként népesítette be Euráziát.	I H
2) A felegyenesedett ember (<i>Homo erectus</i>) volt az emberek egyetlen két lábon járó őse.	I H
3) Az emberi faj őshazája Afrika.	I H

7. Csoportosítsd a csontokat alakjuk szerint úgy, hogy a számot a megfelelő mezőbe írod!

- 1) ülőcsont
- 2) szárcapocscsont
- 3) orsócsont
- 4) gerinccsigolya
- 5) nyakszirtecsont

	Hosszú
	Rövid
	Lapos

8. Határozd meg a nagyságrendi viszonyt, és írd a >, < vagy = jelet az üres mezőkbe az ÖSSZES vízszintes sor elemét összehasonlítva!

1)	Nyakcsigolyák száma	Hátszigolyák száma
2)	Combsont hossza	Felkarcsont hossza
3)	Az agyidegek száma	A gerincvelői idegek száma
4)	Az összein mennyisége idős személyeknél	Az összein mennyisége fiatal személyeknél
5)	Kromoszómák száma a petesejtben	Kromoszómák száma a spermiumban
6)	Az újszülött csontjainak száma	A felnőtt ember csontjainak száma
7)	Egy csontsejt osztódásából eredő sejtek száma	Egy hámsejt osztódásából eredő sejtek száma

9. Rakd sorba a gerincoszlop tájékait, a fejtől haladva lefelé! Írd a megfelelő sorszámokat az üres mezőkbe!

1) háti; 2) nyaki; 3) ágyéki; 4) farki; 5) keresztcsonti

10. Tedd megfelelő sorrendbe az élőlény részeit a legegyszerűbbtől a legösszetettebb szervezetségi szintig haladva! Írd az üres mezőkbe a megfelelő sorszámokat (az első két mező már ki van töltve)!

- 1) borda
- 2) mitokondrium
- 3) csontsejt
- 4) csontszövet
- 5) vázrendszer
- 6) ember
- 7) összein

11. Írj + jelet a megfelelő üres mezőbe, ha a leírás megfelel a szövetnek! Minden sorban csak egy + jel lehet. (A válaszokban nem feltétlenül jelenik meg mindegyik szövettípus.)

Leírás	Szövettípus			
	Idegzőövet	Támasztószövet (kötőszövet)	Hámszövet	Izomszövet
1) Részt vesz az ízületi szalagok felépítésében				
2) Mindig az idegsejtek mellett található				
3) Ingerületeket továbbít az agyba				
4) A sejtek henger alakúak, szorosan egymás mellett helyezkednek el, nincs sejt közötti tér				

12. Olvasd el a szöveget, majd az üres vonalra írd a keresett választ, a táblázat mezőibe pedig a keresett számsort!

Lázár edzésre menet éppen a kedvenc zenéjét hallgatta. Telefonja a kezében, fülhallgató a fülében. Nem vette észre, hogy pirosra váltott a jelzőlámpa, miközben ő át akart kelni az úttesten. Hirtelen meghallotta az autó dudálását, és szervezete már készen is állt arra, hogy reagáljon. Ez a szervezetében termelődő hormonnak volt köszönhető (írd a hormon nevét a vonalra):
_____.

Az endokrinrendszer stresszre adott reakcióját figyelembe véve, írd az üres mezőkbe a megfelelő számokat, sorrendbe állítva a szervezetben lejátszódó folyamatokat, melyek az autó dudálása miatt jelentkeztek!

Az autósziréna hangjára megugrott.	Szíve gyorsabban kezdett verni.	Félelmet érzett.	Felgyorsult a légzése.

13. Az adott funkciókat kösd össze azzal az izomszövettel, amely a funkciót lehetővé teszi! Írd a megfelelő számokat az üres mezőkbe!

- 1) az alsó lábszár mozgatása
- 2) az erek szűkítése
- 3) a kamra összehúzódása
- 4) szőrszál emelése
- 5) szemgolyó mozgatása

Sima	Szív	Harántcsíkt

14. A következő példákat kösd össze a megfelelő csontösszeköttetéssel! Írd a számokat az üres mezőkbe!

- 1) homlok- és falcsont
- 2) gerinc csigolyák
- 3) combcsont és sípcsont
- 4) bordák és szegycsont
- 5) felkarcsont és singcsont

Varratos (merev) összeköttetés	Porcos (rugalmas) összeköttetés	Izületi (mozgékony) összeköttetés

15. Az öregedés folyamán csökken a csontok ásványi anyag tartalma, ami különböző sérüléshez vezethet (általában törésekhez), mivel a csontok törékennyé válnak. Ezt osteoporózisnak (csonttritkulásnak) nevezzük. Figyelmesen tanulmányozd át a lenti képeket, és határozd meg, melyik ábrázolja a csonttritkulásos elváltozásokat! Írd a megfelelő ábra alatti számot az üres vonalra!

A csonttritkulásos csontot mutató ábra száma: _____

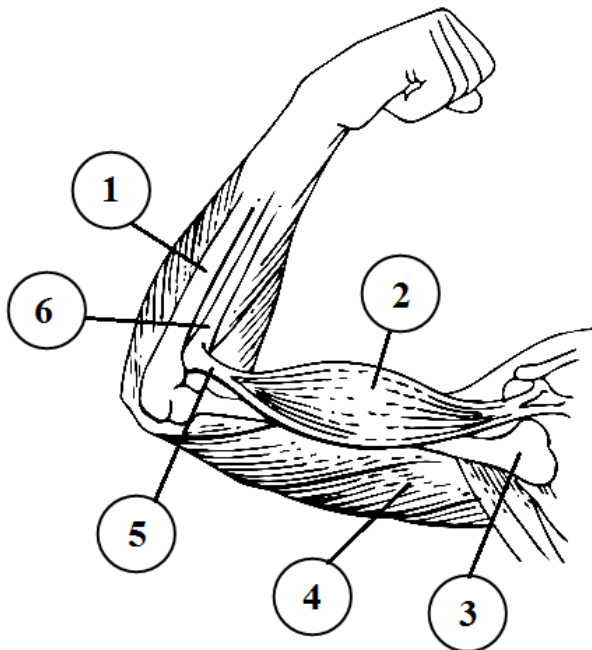
16. Figyelmesen olvasd el a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre! Írd az üres vonalra a válaszokat!

„Most egy részlet következik az *Ismerd meg a tested* című rádió műsorból. A mai adásban a titokzatos endokrin mirigyek mutatkoznak be.

- *Mi ikertestvérek vagyunk! - mondja az egyikük. - A legközelebbi szomszédjaink szintén ikertestvérek, akiknek nagyon sok dolguk van, de nem ugyanazt csinálják, mint mi. Mi ketten együtt képesek vagyunk arra, hogy örült bulit csapva mindent kizökkentsünk az egyensúlyából! A bulizás nem tart sokáig, mivel szigorú főnökünk van, aki gyakran ellenőriz bennünket. Ha túlzásba esünk, kapunk egy figyelmeztetést, hogy mindent tegyünk vissza az eredeti állapotába - a következő alkalomig.“*

- 1) Mely mirigyek voltak a műsor vendégei? _____
- 2) Kit neveznek meg „főnöküknek“? _____
- 3) Hogyan nevezzük azt a mechanizmust, amivel „főnökük” ellenőrzi a munkájukat?

17. Figyelmesen tanulmányozd át az ábrát, és töltsd ki az üres vonalakat!

- 1) A kar kinyújtásakor összehúzódó izom _____ számmal van jelölve.
- 2) A 2-es számmal jelölt izom _____ alakú.
- 3) Melyik számmal van jelölve az ábrán az orsócsont? _____
- 4) A 3-as számmal jelölt csont a/az _____.
- 5) 5-ös számmal van jelölve az ábrán a/az _____.